

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ГЛОБАЛЬНІ МІГРАЦІЙНІ ТРЕНДИ: СУЧАСНІ СЦЕНАРІЇ ТА ПРОГНОЗИ

У статті розглядаються тренди в кількості міжнародних мігрантів за останні роки із оцінкою за країнами призначення, походженням, віком та статтю для країн та районів світу. Визначено ключові тенденції міграційних процесів 2020 року, а також глобальні тренди міграції, пов'язані із пандемією COVID-19. Розглядаються різні сценарії прогнозу основних міграційних потоків на найближче майбутнє, створені провідними світовими аналітичними агенціями. Наведено та оцінено ключові фактори на 2021 рік, які є визначальними щодо міграції в Європі та за її межами.

Ключові слова: міграція; міжнародна міграція; іммігрант; емігрант; глобальні тренди.

Актуальність теми. Міграційні процеси в сучасному глобалізованому середовищі мають значний вплив як на людей, так і на держави, що беруть участь у цих процесах. При застосуванні відповідної політики міграція може сприяти інклюзивному та стійкому розвитку як у країнах походження, так і в країнах призначення, а також приносити користь мігрантам та їхнім родинам.

Надійна інформація про мігрантів та міграцію має вирішальне значення для оцінки поточних та майбутніх тенденцій, визначення пріоритетів політики та прийняття обґрунтованих рішень. Достовірні дані про міграцію є основою раціональних наукових дискусій, як на національному, так і на міжнародному рівні, що базуються на реальних фактах, а не на міфах або хибних уявленнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні та зарубіжні вчені значну увагу приділяють дослідженню питань, пов'язаних із міжнародною міграцією робочої сили. Вказані проблеми розглядаються у працях Бюттнер Т., Муенц Р., Сандер Н., Абель Г. Дж., Ріосмена Ф., Акістамадієдо Е., Сохст Р., Тяден Дж., Гроневолд Г., Вальк Х., Биффль Г., Костенко В. О., Лібанової Е. М., Грішнової О. А., Малиновської О. А., Мойсей В. І., Мамонтової Н. Г., Овчинникова О. Р., Кукурудза І. І., Петрової Т. П., Хомри О. У. Проте сучасні тенденції, пов'язані із охопленням світу пандемією, значно

коригують прогнози попередніх років, що потребує подальших глибоких наукових досліджень.

Метою статті є дослідження сучасних глобальних міграційних трендів задля визначення пріоритетних напрямків міграційної політики.

Викладення основного матеріалу. Пандемія COVID-19 порушила всі форми мобільності людей через закриття національних кордонів та припинення подорожей по всьому світу. За попередніми оцінками, пандемія могла уповільнити зростання кількості міжнародних мігрантів приблизно на два мільйони до середини 2020 року, що на 27 відсотків менше, ніж очіувалося зростання з середини 2019 року [1].

Впродовж останніх двох десятиліть відбулось значне зростання кількості міжнародних мігрантів, яка досягнула 281 мільйона людей, що проживають поза межами країни походження в 2020 році, порівняно із 173 мільйонами у 2000 році та 221 мільйоном в 2010 році. На даний час міжнародні мігранти становлять близько 3,6 відсотка населення світу.

У звіті «Основні моменти міжнародної міграції 2020» [1], створеному Відділом народонаселення Департаменту економічних та соціальних питань ООН (UN DESA), подано останні оцінки кількості міжнародних мігрантів за країнами призначення, походженням, віком та статтю для всіх країн та районів світу.

У звіті подана інформація про те, що дві третини всіх міжнародних мігрантів проживають лише у 20 країнах. Сполучені Штати Америки залишались найбільшим пунктом призначення, приймаючи в 2020 році 51 мільйон міжнародних мігрантів, що дорівнює 18% кількості мігрантів з усього світу. Німеччина є другою країною за кількістю мігрантів у світі – близько 16 мільйонів, наступними йдуть Саудівська Аравія (13 мільйонів), Російська Федерація (12 мільйонів) та Велика Британія (9 мільйонів).

Індія очолила список країн з найбільшою діаспорою у 2020 році, де 18 мільйонів осіб з Індії живуть за межами країни їх народження. Серед інших країн з великим транснаціональним співтовариством були Мексика та Російська Федерація (по 11 мільйонів), Китай (10 мільйонів) та Сирія (8 мільйонів).

Діаспори сприяють розвитку своїх країн походження шляхом стимулювання іноземних інвестицій, торгівлі, доступу до технологій та фінансової інклюзії. Однак, за прогнозами Світового банку, пандемія COVID-19 може зменшити обсяг грошових переказів, що надсилаються в країни з низьким та середнім рівнем доходу, з 548 млрд доларів США в 2019 році до 470 млрд доларів США в 2021

році (зменшення складає 78 млрд доларів США або 14%). Криза вплинула на засоби існування мільйонів мігрантів та їх сімей, зупинивши прогрес у досягненні Цілей сталого розвитку. Для пом'якшення наслідків цієї кризи будуть потрібні національні стратегії та міжнародна співпраця [2].

Серед головних регіонів світу найбільша кількість міжнародних мігрантів у 2020 році проживала в Європі – загалом 87 мільйонів. Північна Америка приймала другу за обсягом кількість мігрантів – майже 59 мільйонів. Наступними в рейтингу є Північна Африка та Західна Азія, загалом близько 50 мільйонів.

Ключові тенденції міграційних процесів 2020 року ілюструє рис. 1.

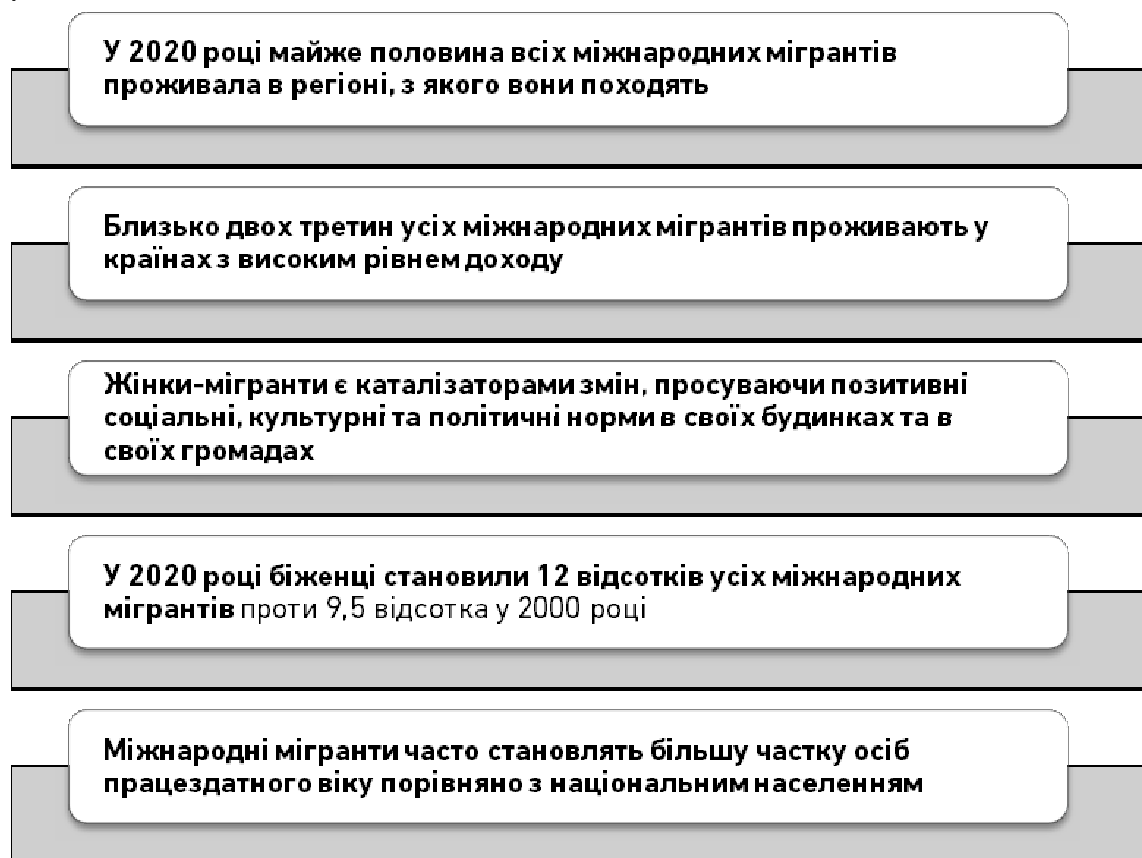

Рис. 1. Ключові тенденції міграційних процесів 2020 року
* Згруповано автором за [1]

Аналітики виокремлюють специфічні фактори впливу на міграцію пандемією COVID-19 (табл. 1).

Таблиця 1

Глобальні тренди міграції, пов'язані із пандемією COVID-19

Глобальний тренд міграції	Фактори впливу
1. Усвідомлення ступеня залежності країн від мігрантів	Пандемія показує, наскільки важливі працівники-мігранти. Часто недооцінені та експлуатовані до пандемії, трудящі-мігранти сьогодні визнаються «основними» працівниками. Мігранти, як правило, виконують роботу, яка супроводжується високим ризиком зараження COVID-19: сільське господарство, виробництво та інші трудомісткі роботи, які доводиться виконувати особисто. Цей ризик найвищий у секторі охорони здоров'я, який у багатьох країнах забезпечується працею мігрантів (на мігрантів припадає кожен четвертий лікар та кожна шоста медсестра в країнах ОЕСР). Тут вони працюють прямо на передовій пандемії, ризикуючи власним життям, щоб допомогти іншим людям впоратися з пандемією
2. Важка дорога додому	Пандемія вплинула не лише на міжнародні міграційні потоки. Величезна кількість людей залишила переповнені міські центри для відносного простору та безпеки на території своїх сільських будинків. Країни також змушені були реагувати на приплив робітників-мігрантів, що повертаються з-за кордону: крім управління внутрішніми міграційними потоками, до лютого 2021 року Індія репатрйовала понад 4,5 мільйона заблуканих індіанців з усієї земної кулі; на Філіппінах до жовтня 2020 року було репатрйовано понад 230 000 зарубіжних робітників; у квітні 2020 року український уряд оголосив, що 2 мільйони українців повернулися з-за кордону; і за підрахунками, 1 мільйон людей є і повернеться до Єгипту. У цих та інших країнах величезний приплив людей представляв значний тягар для держави та місцевих громад, оскільки всіх цих людей потрібно було розмістити на карантин, а потім надати їм доступ до житла, підтримки та робочих місць, щоб вони могли довгостроково реінтегруватися
3. Порушення міжнародних грошових потоків	Міжнародний грошовий потік був значно порушений у зв'язку із тим, що обсяг грошових переказів із країн з високим рівнем доходів в країни з низьким і середнім рівнем доходів знизилася на 7,2 відсотка в 2020 році, з подальшим зниженням на 7,5 відсотка, що очікується в 2021 році. На мікрорівні це створює фінансові проблеми для тих, хто покладається на доходи родичів, які працюють за кордоном
4. Пандемія упереджень	Мігранти стикаються з різким зростанням расистських та ксенофобських упереджень. Як аутсайтери, вони є легкою мішенню для страху та тривоги, породжених пандемією. MOM підготувала розширений звіт про різні напади та зневаги, яких зазнали мігранти під час пандемії COVID-19

* Узагальнено автором за [3]

Демографи та дослідники-економісти з питань населення сходяться в думці, що міжнародна міграція є найменш зрозумілою та найбільш нестабільною демографічною складовою. Це впливає як на усвідомлення особливостей просторової мобільності, так і на здатність робити припущення щодо майбутніх тенденцій, на яких базуватимуться прогнози населення. Прогнозувати майбутні обсяги та тенденції міграції особливо складно, коли йдеться про країни, що розвиваються, щодо яких дані або недоступні, або неякісні. Але навіть у розвинених країнах із усталеними традиціями збору даних вимірювання міжнародної міграції не позбавлене проблем повноти та конкретності [4]. Дослідники Віденського інституту демографії [5], узагальнюючи висновки експертів та прогнози, проєктують глобальні потоки міжнародних мігрантів на п'ятирічний період на 2015–60 роки за трьома різними сценаріями. За їх підрахунками, кількість міжнародних мігрантів у ці десятиліття залишатиметься майже постійною, досягнувши піку в 2040–45 рр. [5]. Згідно із прогнозованими сценаріями, нижня межа передбачає 29 мільйонів міжнародних мігрантів за п'ятирічний інтервал, середня – 33 мільйони, а верхня – 50 мільйонів. Орієнтовні глобальні рівні залежать від регіону. За середнім сценарієм дослідники прогнозують, що протягом 2055–60 років у Європі та Північній Америці буде 8 мільйонів міжнародних мігрантів; 5 мільйонів у Західній Азії; 4 мільйони в Африці; 3 мільйони в країнах колишнього СРСР; і приблизно 1 мільйон в Океанії, Латинській Америці, Східній Азії, Південно-Східній Азії та Південній Азії відповідно.

За оцінками Відділу народонаселення ООН за 2019 рік [6] передбачається постійний рівень чистої міграції між 2019 і 2100 роками. Під чистою міграцією можна розуміти «різницю між кількістю прибулих іммігрантів та кількістю емігрантів, що виїжджають з певної країни протягом певного періоду часу» [6]. На глобальному рівні сума таких рівнів міграції дорівнює нулю, що означає, що кількість іммігрантів, що прибувають у всі країни, є такою ж, як кількість виїздів з цих самих країн. Згідно з доповіддю, цілком правдоподібно вважати, що рівень міграції буде постійним до 2100 року, оскільки міграційні потоки «в історії були незначними і мало впливали на розмір і склад національного населення».

Попередні оцінки ООН, навпаки, передбачали, що чиста міжнародна міграція до 2095–2100 рр. Досягне половини рівня, прогнозованого на 2045–50 рр. [6]. Організація економічного

співробітництва та розвитку [7] розробила описи глобальних сценаріїв міграції на 2030 рік. У сценарії, що характеризується успішним впровадженням Цілей сталого розвитку, зміна середньорічних глобальних потоків міграції за 2015–30 роки порівняно з періодом 2000–15 років, згідно з очікуваннями, складе вище 3,3%, але нижче 4%. І навпаки, згідно з сценарієм конфліктів, одностороннього та фрагментованого міжнародного співробітництва майбутні потоки мігрантів зменшаться до 3% впродовж 2015–30 років порівняно з 2000–15 роками.

В аналітичному дослідженні Глобального центру аналізу даних про міграцію (GMDAC), Міжнародної організації з міграції (МОМ) та Нідерландського міждисциплінарного демографічного інституту поєднано два окремі методологічні підходи: сценарії міграції та експертне опитування Дельфі [8]. Згідно з результатами, загальний імміграційний потік до Європейського Союзу (ЄС) у 2030 р. може зрости на 21–44% порівняно із середньорічними імміграційними потоками, зафіксованими між 2008 та 2017 роками.

Відповідно до аналітичних прогнозів міграції, пов'язаних із оцінкою впливу пандемії COVID-19 на міграційні процеси «ICMPD Migration Outlook 2021», визначено 7 ключових факторів на 2021 рік, які є визначальними щодо міграції в Європі та за її межами [9]:

1. Розвиток кризи COVID-19.

На розмір і спрямованість формальних та неформальних потоків міграції впливатиме швидкість відновлення економіки та виходу її з рецесії.

2. Нерівномірний доступ до вакцин та економічне відновлення як драйвери міграції.

Країни з більш високим рівнем доходу відновляться швидше як в економічному, так і в соціальному плані, а наслідки дисбалансу посилять короточасний міграційний тиск у 2021 році.

3. Посилений тиск на міграційну політику внаслідок пандемії.

Європейські політики мають бути готові пояснити своїм виборцям, чому економічний підйом не відразу зменшує безробіття серед корінного населення і чому нові робочі місця заповнюються іммігрантами.

4. Невдачі у міграційній співпраці з партнерами, що не входять до ЄС.

ЄС має зробити чіткий акцент на подальшому розвитку своїх міграційних партнерських відносин для того, щоб забезпечити співпрацю в сфері міграції з країнами, які найбільше постраждали

від пандемії.

5. Міграційний вплив нових криз, таких як Сахель.

Зростання кількості прибулих на узбережжя Центрального Середземномор'я та на Канарські острови в 2020 році вказує на те, що пов'язані потоки можуть відігравати дедалі більшу роль і в 2021 році.

6. Переміщення основними міграційними шляхами до Європи

У 2021 році багато що буде залежати від продовження співпраці між ЄС, з одного боку, та Туреччиною і Лівією, з іншого. ЄС повинен бути готовим однаково швидко реагувати на зміни основних міграційних шляхів.

7. Продовження роботи над Пактом ЄС про міграцію та притулок.

Основна увага в 2021 році буде зосереджена на посиленні подальшого розвитку міграційного партнерства з важливими країнами походження та транзиту для міграції до Європи. З огляду на глобально посилений міграційний тиск, спричинений пандемією, таке встановлення пріоритетів видається цілком обґрунтованим.

Висновки. Як довгострокові фактори міграції, так і коротко- та середньострокові наслідки пандемії COVID-19 збільшать, а не зменшать існуючі глобальні дисбаланси та міграційний тиск у 2021 році. Європі та всьому світу слід підготуватися до складних процесів міграції та інвестувати в глобальне партнерство та співпрацю для вирішення пов'язаних із цим проблем.

Нерівномірний доступ до вакцин у 2021 році спричинить сильний дисбаланс між багатими та бідними країнами. Це призведе до нерівномірного економічного відновлення, що може призвести до нових і посилених міграційних потоків. Поліпшення охорони здоров'я в Європі може перетворитися на магніт для імміграції.

1. International Migration 2020 : Report. United Nations New York, 2020. URL: https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2020_international_migration_highlights.pdf (дата звернення: 16.05.2021). 2. International Migration 2020 Highlights. URL: <https://www.un.org/en/desa/international-migration-2020-highlights> (дата звернення: 16.05.2021). 3. 5 Key Global Trends on COVID-19 and Migration. URL: <https://migrationdataportal.org/blog/5-key-global-trends-covid-19-and-migration> (дата звернення: 16.05.2021). 4. Buettner Th., Muenz R. Comparative Analysis of International Migration in Population Projections, KNOMAD WORKING PAPER 10, 2016. 5. Sander, Nikola; Abel, Guy J.; Riosmena, Fernando (2013) : The future of international migration: Developing expert-based assumptions for global

population projections. *Vienna Institute of Demography Working Papers*. Austrian Academy of Sciences (ÖAW), Vienna Institute of Demography (VID), Vienna. No. 7/2013.

6. World Population Prospects 2019. Methodology of the United Nations population estimates and projections United Nations New York, 2019. URL: https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Methodology.pdf (дата звернення: 16.05.2021).

7. OECD (2016), *Perspectives on Global Development 2017: International Migration in a Shifting World*, OECD Publishing, Paris. URL: https://doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2017-en (дата звернення: 16.05.2021).

8. Acostamadiedo E., Sohst R., Tjaden J., Groenewold G. and Valk H. De. *Assessing Immigration Scenarios for the European Union in 2030 – Relevant, Realistic and Reliable?* *International Organization for Migration, Geneva, and the Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute, the Hague*. 2020.

9. ICMPD Migration Outlook 2021 – A first look at key trends and post COVID-19 scenarios. 2021. URL: <https://www.icmpd.org/news/icmpd-migration-outlook-2021-a-first-look-at-key-trends-and-post-covid-19-scenarios> (дата звернення: 16.05.2021).

REFERENCES:

1. International Migration 2020 : Report. United Nations New York, 2020. URL: https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2020_international_migration_highlights.pdf (data zvernennia: 16.05.2021).

2. International Migration 2020 Highlights. URL: <https://www.un.org/en/desa/international-migration-2020-highlights> (data zvernennia: 16.05.2021).

3. 5 Key Global Trends on COVID-19 and Migration. URL: <https://migrationdataportal.org/blog/5-key-global-trends-covid-19-and-migration> (data zvernennia: 16.05.2021).

4. Buettner Th., Muenz R. *Comparative Analysis of International Migration in Population Projections*, KNOMAD WORKING PAPER 10, 2016.

5. Sander, Nikola; Abel, Guy J.; Riosmena, Fernando (2013) : *The future of international migration: Developing expert-based assumptions for global population projections*. *Vienna Institute of Demography Working Papers*. Austrian Academy of Sciences (ÖAW), Vienna Institute of Demography (VID), Vienna. No. 7/2013.

6. World Population Prospects 2019. Methodology of the United Nations population estimates and projections United Nations New York, 2019. URL: https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Methodology.pdf (data zvernennia: 16.05.2021).

7. OECD (2016), *Perspectives on Global Development 2017: International Migration in a Shifting World*, OECD Publishing, Paris. URL: https://doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2017-en (data zvernennia: 16.05.2021).

8. Acostamadiedo E., Sohst R., Tjaden J., Groenewold G. and Valk H. De. *Assessing Immigration Scenarios for the European Union in 2030 – Relevant, Realistic and Reliable?* *International Organization for Migration, Geneva, and the Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute, the Hague*. 2020.

9. ICMPD Migration Outlook 2021 – A first look at key trends and post COVID-19 scenarios. 2021. URL: <https://www.icmpd.org/news/icmpd-migration-outlook-2021-a-first-look-at-key-trends-and-post-covid-19-scenarios> (data zvernennia: 16.05.2021).

GLOBAL MIGRATION TRENDS: CURRENT SCENARIOS AND FORECASTS

The aim of the article is to study current global migration trends in order to determine the priority areas of migration policy.

The relevance of the topic is due to the fact that migration processes in today's globalized environment have a significant impact on both people and states – participants in these processes. With appropriate policies, migration can promote inclusive and sustainable development in both countries of origin and destination, as well as benefit migrants and their families.

The article examines the trends in the number of international migrants in recent years, with an assessment of destination countries, origin, age and gender for all countries and regions of the world. The key trends of migration processes in 2020, as well as global migration trends related to the COVID-19 pandemic have been identified. Various scenarios for forecasting the main migration flows for the near future, created by the world's leading analytical agencies, are considered. The key factors for 2021 that are decisive for migration in Europe and beyond, in particular the development of the COVID-19 crisis, are presented and assessed; uneven access to vaccines and economic recovery as drivers of migration; increased pressure on migration policy due to the pandemic; failures in migration cooperation with non-EU partners; migration impact of new crises; relocation along the main migration routes to Europe; continuing work on the EU Pact on Migration and Asylum.

The author concludes that both the long-term factors of migration and the short- and medium-term consequences of the COVID-19 pandemic will increase, not decrease, the existing global imbalances and migratory pressures in 2021. Europe and the world need to prepare for complex migration processes and invest in global partnerships and cooperation to address related issues.

Uneven access to vaccines in 2021 will lead to a strong imbalance between rich and poor countries. This will lead to an uneven economic recovery, which may lead to new and increased migration flows. Improving health care in Europe can become a magnet for immigration.

Keywords: migration; international migration; immigrant; emigrant; global trends.

Вашай Ю. В. [1; ORCID ID: 0000-0002-0664-0485],

к.э.н., доцент

¹*Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно*

ГЛОБАЛЬНЫЕ МИГРАЦИОННЫЕ ТРЕНДЫ: СОВРЕМЕННЫЕ СЦЕНАРИИ И ПРОГНОЗЫ

В статье рассматриваются тренды в количестве международных мигрантов за последние годы с оценкой по странам назначения, происхождению, возрасту и полу для стран и районов мира. Определены ключевые тенденции миграционных процессов 2020 года, а также глобальные тренды миграции, связанные с пандемией COVID-19. Рассматриваются различные сценарии прогноза основных миграционных потоков на ближайшее будущее, созданные ведущими мировыми аналитическими агентствами. Приведены и оценены ключевые факторы на 2021, которые являются определяющими для миграции в Европе и за ее пределами.

Ключевые слова: миграция; международная миграция; иммигрант; эмигрант; глобальные тренды.

Отримано: 03 червня 2021 р.

Прорецензовано: 08 червня 2021 р.

Прийнято до друку: 25 червня 2021 р.